Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
16 november 2023

Onze referentie
IENW/BSK-2023/342423

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir.Wegen en Verkeersveiligheid
Programmering Rijkswegen

Beslistermijn
20 november 2023

Bijlage(n)
2

Aan Minister

nota

Bestuursovereenkomst en Kamervragen Tolvrije Westerscheldetunnel

Aanleiding

De Kamer verzoekt met de moties van het lid Van der Staaij c.s. (36 200, nr. 42) en van de leden Van der Plas en Stoffer (36 200 A, nr. 82) om de Westerscheldetunnel (WST) uiterlijk per 2025 tolvrij te maken. Om tot uitvoering van deze moties te komen, is in goede samenwerking met de provincie Zeeland een bestuursovereenkomst (BOK) opgesteld. De BOK ligt nu ter besluitvorming aan u voor.

Geadviseerd besluit

1. Akkoord te gaan met bijgevoegde bestuursovereenkomst Tolvrije Westerscheldetunnel en deze (in tweevoud) te ondertekenen tijdens het bestuurlijk onderhoud met gedeputeerde Van der Maas gepland op maandag 20 november 2023 (13.00-13.30 uur);
2. Indien akkoord op beslispunt 1., ook akkoord te gaan met bijgevoegde brief aan de Kamer en deze te ondertekenen;
3. Bent u akkoord met de lakvoorstellen in de onderliggende beslisnota's die meegestuurd worden met de Kamerbrief?

Kernpunten

- In de BOK zijn de afspraken tussen het Rijk en de provincie Zeeland opgenomen met als doel de WST tolvrij te maken per 2025 voor in ieder geval personenauto's en motoren;
- De reeds door het kabinet gedane toezeggingen over de dekking voor een tolvrije WST voor de periode 2025 t/m 2033 worden met deze BOK gestand gedaan. Daarmee geeft de BOK de provincie Zeeland voldoende houvast om per 2025 de WST voor in ieder geval personenauto's en motoren tolvrij te kunnen maken. Het tolvrij maken van de WST voor het vrachtverkeer is nog als vraagstuk opgenomen, waarvoor Rijk en provincie zich blijven inspannen om op te lossen;
- Verder is afgesproken dat de provincie zowel privaat- als publiekrechtelijk verantwoordelijk is voor de materiële uitvoering van de overeenkomst;
- De Kamer wordt na ondertekening per brief geïnformeerd over de afspraken.

Krachtenveld

- Met de provincie Zeeland is nauw samengewerkt om te komen tot afspraken voor een tolvrije WST. Deze afspraken zijn vastgelegd in de BOK. In artikel 6 'Inwerkingtreding en looptijd' is opgenomen dat de provincie de overeenkomst

aangaat onder de opschortende voorwaarde van instemming door Provinciale Staten (PS) van Zeeland.
- De instemming PS wordt ingeschat als een formaliteit is. Als de instemming onverhoopt niet komt, ontstaat er echter wel een situatie dat er geen overeenkomst is en dat er voor niets gepubliceerd is;
- De Kamer heeft met de moties van het lid Van der Staaij c.s. (36 200, nr. 42) d.d. 22 september 2022 en van de leden Van der Plas en Stoffer (36 200 A, nr. 82) d.d. 6 juli 2023 de regering verzocht om de Westerscheldetunnel (WST) uiterlijk per 2025 tolvrij te maken. Beide moties zijn Kamerbreed aangenomen;

Toelichting

Juridische toets

De BOK is afgestemd en getoetst door de juristen van IenW (HBJZ).

Financiën
- Het Rijk heeft naar aanleiding van het Coalitieakkoord *'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst'* en in samenhang met de introductie van Betalen naar Gebruik en het overnemen van de motie Van der Staaij c.s. (36 200- nr. 42) een toezegging gedaan voor de dekking van het tolvrij maken voor de periode 2030 t/m 2033;
- Voor de periode 2025-2029 (€ 140 mln.) komt dekking vanuit het Nationaal Groeifonds (NGF) en voor de periode 2030-2033 vanuit de verwachte opbrengsten BNG;
- De middelen uit het NGF zijn inmiddels geïndexeerd (€147 mln.) en overgeboekt naar het Mobiliteitsfonds (artikel 11.03 Reserveringen). In de BOK is echter het bedrag van €140 mln. opgenomen, omdat er geen noodzaak is tot indexatie. Het resterend bedrag van €7 mln. blijft gereserveerd staan voor het kunnen opvangen van eventuele ramingsbijstellingen/tegenvallers danwel te betrekken bij het vraagstuk voor het tolvrij maken voor vrachtverkeer.

Communicatie
- In het commissiedebat MIRT van 5 juli jl. is aan de Kamer gemeld dat uiterlijk voor de begrotingsbehandeling 2024 van IenW, de Kamer wordt geïnformeerd over de uitkomsten van de gesprekken met de provincie Zeeland voor een tolvrije Westerscheldetunnel;
- Met het ondertekenen en verzenden van bijgevoegde Kamerbrief wordt, na ondertekening van de BOK, de Kamer geïnformeerd over de gemaakte afspraken met de provincie Zeeland. Daarmee wordt invulling gegeven aan de in het commissiedebat MIRT (d.d. 5 juli 2023) gedane toezegging om de Kamer nog voor de begrotingsbehandeling 2024 van IenW te informeren over de WST;
- Bij het ondertekenmoment van de BOK met de provincie Zeeland zal ook (regionale) pers aanwezig zijn;

Vervolgproces
- De BOK zal na ondertekening gepubliceerd worden in de Staatscourant;
- Het is vervolgens aan de provincie Zeeland om uitvoering te geven aan het tolvrij maken van de WST conform haar verantwoordelijkheid en gemaakte afspraken;

- Komende periode zullen nog nadere afspraken gemaakt moeten worden met de provincie Zeeland over de wijze van betalingen (bijvoorbeeld via een specifieke uitkering);
- Het vinden van een oplossing voor het vraagstuk om de tunnel ook tolvrij te maken voor vrachtvervoer is uiteindelijk aan een nieuw kabinet.

Kamervragen Westerscheldetunnel

- Op 11 oktober 2023 hebben de leden Grinwis en Van der Graaf (beiden ChristenUnie) aan u en de staatssecretaris van Financiën vragen gesteld over het bericht 'Plotseling tekort van 126 miljoen voor tolvrije tunnel: 'We kunnen in 2030 toch niet weer poortjes neerzetten?';
- Op 1 november 2023 is hiervoor een uitstelbrief naar de Kamer gestuurd. Daarin is aangegeven dat voor een correcte beantwoording van de vragen nadere interdepartementale afstemming en afstemming met provincie Zeeland nodig is;
- Een afgestemde beantwoording van de Kamervragen wordt via een separate beslisnota aan u voorgelegd.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
01	Bestuursovereenkomst Tolvrije Westerscheldetunnel	In deze overeenkomst zijn afspraken opgenomen tussen het Rijk en de Provincie over het tolvrij maken van de Westerscheldetunnel en alle bijbehorende werkzaamheden
02	Kamerbrief Bestuursovereenkomst Tolvrije Westerscheldetunnel	Kamerbrief waarin de Kamer wordt geïnformeerd over de gemaakte afspraken met de provincie Zeeland m.b.t. het tolvrij maken van de WST

Leeswijzer bij onderliggende beslisnota's

Datum	Naam beslisnota	Toelichting
2023-11-14	DGMO M Beslisnota Bestuursovereenkomst en Kamerbrief Tolvrije Westerscheldetunnel	Huidige nota: Nota over akkoord en ondertekening Bestuursovereenkomst en Kamerbrief
2023-10-30	Beslisnota Stand van zaken Tolvrije Westerscheldetunnel	Nota met stand van zaken en enkele vervolgacties bestuursovereenkomst

2023-10-05	WV M Beslisnota Passages dekking bestuursovereenkomst Tolvrije Westerscheldetunnel	Nota over enkele tekstpassages voor de bestuursovereenkomst en bespreking met Zeeland

Datum
16 november 2023

Onze referentie
IENW/BSK-2023/342423

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir.Wegen en Verkeersveiligheid
Programmering Rijkswegen

Aan
Minister

Bijlage(n)
2